



# Sandpappret

NR 8 AUGUSTI 2015

Årg. 20

## Koviks kapell 50 år

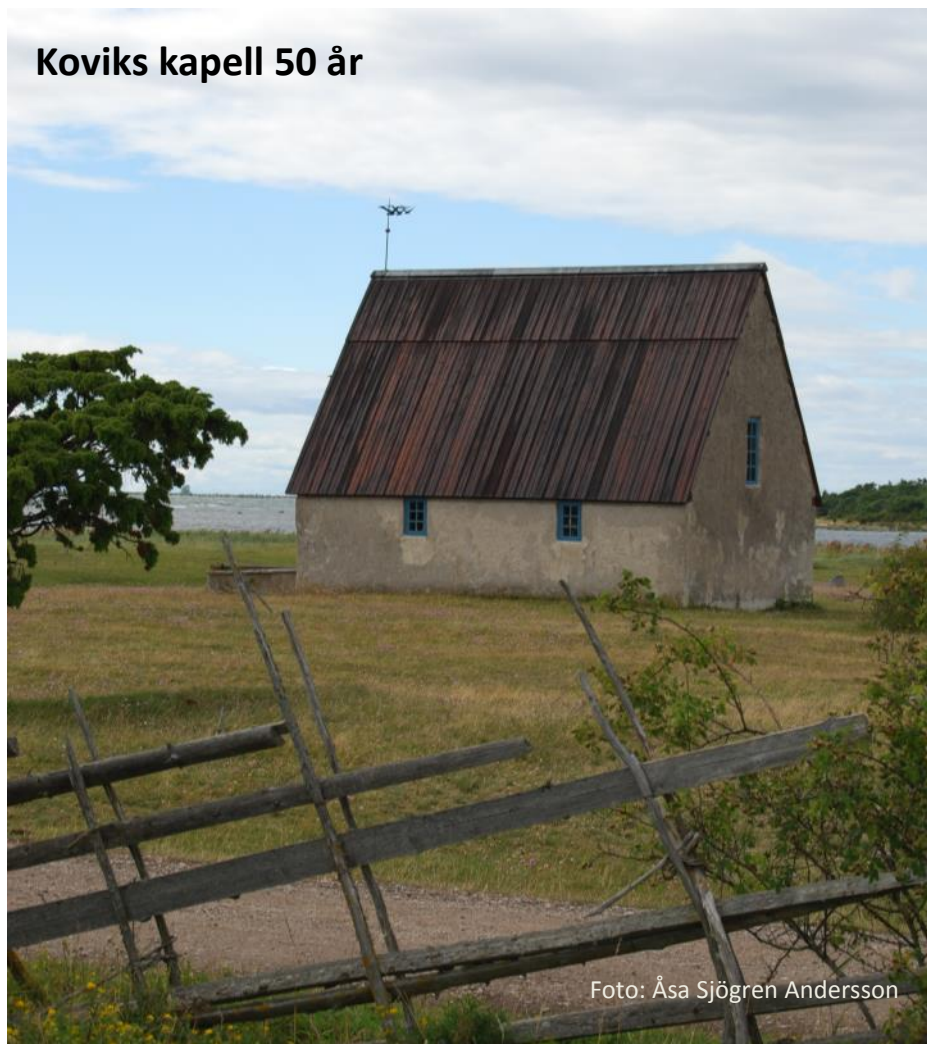


Foto: Åsa Sjögren Andersson

## Koviks Kapell 50 år



**Kapellet i Kovik har blivit en populär plats för vigsel, dop och andra familjehögtider, liksom för enklare sammankomster där man gärna minns och drömmer. Det uppskattas säkert av dem som byggde det, där de numera finns i sin himmel.**

Det var redan på 1950-talet som männen bakom fiskerimuséet vid Kovik började tänka på att bygga ett kapell i anslutning till museet. Kapellet skulle ägnas minnet av de fiskare som omkommit i havet. När ett gammalt stenhus - kallad "Nils Moffars byggning" - uppe i socknen skulle rivras fick man tillfälle att ta vara på stenmaterialet. Bygdens folk hjälpte till och körde många lass sten ner till Kovik. Så var man igång!

Man fick småningom lov av markägaren, Botvide samfällighet, "att vid Kovik i Sanda fritt och för all framtid disponera marken". År 1963 satte man igång efter att bygglov beviljats. Ritningarna hade man gjort själv, och kapellet byggdes 8 meter långt och 5,5 meter brett. Man gjorde en stor port som öppnas ut mot havet.

Den 17 juli 1965 stod kapellet färdigt. Biskop Herrlin var närvarande vid invigningen, men man gjorde från början klart att alla, oavsett trosriktning, skulle vara välkomna i kapellet för att sörja, minnas och hedra sina saknade kära.

I centrum för bygget stod Erik Olsson, Edvin Norragård och Helmer Larsson i fiskerimuséets styrelse, men förutom dessa eldsjälar deltog många sockenbor och gotlänningar i arbetet. Bidrag hade lämnats från många givare. Också sommargotlänningar i trakten bidrog med ekonomiska medel eller på annat sätt - klockan skänktes av Sven Endre och inskriptionen på denna "Havet vårt hem tog våra liv, röster i vinden och klocka från stranden" var författad av Axel Strindberg, båda sommarboende vid stranden intill Kovik.

Museistyrelsen, som idag förvaltar kapellet ägnar stor omsorg åt att hålla miljön så enkel och anspråkslös som grundarna avsett. Detta skall vara en plats för lugn och eftertanke, med strand, hav och himmel som grundelement.

Ola Sollerman har i "Koviks kapell" utg. 2005 och tillgänglig vid muséet, berättat mer om kapellets tillkomst.

/Text och bild RS

**Välkomna att anmäla lag till Sandas alldeles egna**

## **KUBBMÄSTERSKAP!**

**Var? Sanda IP**

**Hur? 3-6 spelare**

**När? 8/8 med start kl. 10.00**

Anmälan senast 6/8 till Tomas Pettersson, 0707312317  
eller Tomas Holmqvist, 0708445212

Anmälningsavgift: 20 kr/lag.

**VÄLKOMNA!**



Välkommen till

## **VÄSTERGARNSMÄSTERSKAPET I GOLF!**

Årets mästerskap är den **23 augusti, första start kl. 11.42.**

Vi avslutar som vanligt med gemensam middag. Kostnad ca 150 kr.

(Begränsat antal platser.)

Anmälan till [nina.ljung@live.se](mailto:nina.ljung@live.se) eller 072-7443378.

**Välkommen** önskar Västergarns hembygdsförening!



## Sanda har sorg...

En flagga på halv stång sa mer än tusen ord. Den talade om att Sandas tappra, omtänksamma och vänliga kämpe Ursula inte finns med bland oss längre. Vi är många som på avstånd följt hennes kamp den senaste månaden och våra tankar har ofta varit hos henne men också hos hennes anhöriga som hela tiden kämpat tillsammans med henne. En eldsjäl, som har betytt mycket för bygden, har slocknat.

*Gunvor*

## Sanda—Västergarn Röda Kors årliga bussutflykt



Den **30 augusti kl. 9.00** samlas vi vid Sanda kyrka för färd norrut - bland annat kommer vi att möta Gull-Britt Gardell, född och uppvuxen i Hellvi. Hon berättar om sin socken och sevärdheter där.

Behöver du skjuts till kyrkan, meddelar du det vid anmälan till Eivor, 242078 eller Anders, 241018 **senast den 25 augusti**.

Vi ordnar mat till självkostnadspris - brukar handla om ca 120 kr/ person. Kaffe och bröd bjuder styrelsen på och kostnaden för bussen beror på antalet deltagare.

Varmt välkomna!



**600 lotter** sålde vi på Västergarnsdagen á 10:-/st. Alla vinster skänkta så 6 000 kr blev behållningen till Röda Korset.

Tack alla givare och tack alla lottköpare!

## Livets karusell

När ägget lagts så skall det kläckas  
och i dess inre larven väckas

Den äter både dag och natt  
som om den rent av fötts med fnatt

för att sen göra sin sorti  
och plötsligt till en puppa bli

i vilken fjärilen blir till  
och genast ut och flyga vill

samt efter en bekantskap kort  
med någon utav samma sort

som inte torde säga nej  
ser till att skyndsamt para sig

Sen kan den lugnt få dö i frid  
då äggen som den lagt tar vid

fast många av dem blir till käk  
åt något annat litet kräk

som självt i sin metamorfos  
förmodligen snart ska förgås

Inge Glad

## AUGUSTIDANS

i Sanda bygdegårdspark till PeDans orkester

Lördagen 8 augusti kl. 20 - 24



Basar med lotteri,  
kaffeservering och korv

Annat medtages

Vid regn dansar vi inomhus.

*Sanda dansförening hälsar alla välkomna*

Ännu har vi inte vandrat färdigt, vid den senaste vandringen i Bjästavsgrannlaget hoppade vi över en bit, den tar vi nu.

**Onsdag 26 augusti kl. 18.00**

**Vandring i "Agnes grannlag"**

**Samling vid Niklas Olsson, Bjästavs**

Vill du ha en tår kaffe eller något annat innan du återvänder hem, ta med det!

**VÄLKOMNA!**



### **Vad hände i augusti 2005?**

Hejdebornen flyttade till Sanda skola där rektorn hette Ingemar Andersson.

Sanda IF bad om hjälp med staketmålning.

Röda Korsets bussutflykt gick till Fide, Hamra, Vamlingbo och Sundre.

Arne Sjögren avled hastigt på en utedans i parken.

## Det medeltida Västergarn

Henry Tham berättar om Västergarn, en gång Gotlands viktigaste handelsplats, konkurrent till Visby, med sin unika försvarsvall och kyrkan som skulle ha blivit en mäktig katedral.

Men vad hände?

**Fredag 7 augusti kl. 13.00**

**Samling vid Västergarns hembygdsgård.**

**VÄLKOMNA!**

## LAMMFEST

**På Västergarns festplats**

**Lördagen 15 augusti kl. 18.00**

I ladan på festplatsen i Västergarn dukar vi upp till sensommarens efterlängtade Lammfest.

I priset 200:- ingår, förutom helgrillat lamm, potatissallad, sallad, bröd och ost, kaffe och kaka.

Tag med egna bestick och egen dryck.

Anmälan görs senast 11 augusti till:

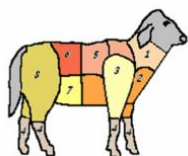
Barbro Vigström, 0762-370294,

Maj Nilsson, 0498-245101

**VÄLKOMNA!**

*Västergarns hembygdsförening*

*OBS! Begränsat antal platser.*



## Vad händer i Sanda och Västergarn?

AUGUSTI 2015

- Lör 1 19.30 Helgmålsbön vid Valbytte. Hillevi Knutas, dragspel.
- Ons 5 19.00 Andreas Pettersson Quartet m.fl. spelar jazz i stationshuset/Gullinmuseet Sanda. Sid 9
- Fre 7 13.00 Det medeltida Västergarn. Västergarns hembygds- gård. Sid 7
- Lör 8 10.00 Kubbmästerskap på Sanda IP. Sid 3.
- Lör 8 20-24 Dans i Sanda bygdegårdspark. Sid. 6
- Sön 9 10.00 Temagudstjänst kring altartavlan i Västergarns kyrka. Åke G Sjöberg medverkar.
- Sön 9 14.00 Friluftsgudstjänst i Sanda prästgårdspark. Kyrkkaffe med tårta.
- Sön 9 18.30 Trivselkväll vid Kovik. Sid 9
- Lör 15 18.00 Lammfest på Västergarns festplats. Sid 7
- Lör 15 19.30 Helgmålsbön vid Petarve vattensåg. Sara Karlsson, tvårflojt.
- Sön 16 20.00 Mässa i Mästerby kyrka.
- Sön 23 11.42 Västergarnsmästerskapet i golf. Sid 3
- Sön 23 19.00 Stugmöte i Klockargården intill Västergarns kyrka.
- Ons 26 18.00 Vandring i "Agnes grannlag", samling vid Niklas Olsson, Bjästavs. Sid 6
- Lör 29 ca 20.00 Minnesstund vid Kovik. Sid 9
- Sön 30 9.00 Röda Korsets bussutflykt. Samling vid Sanda kyrka. S 4
- Mån 31 19.00 Styrelsemöte i Sanda bygdegård.



## Trivselafton vid Kovik.

**Söndagen den 9 augusti  
kl. 18.30**

Grillen är i gång, ta med det du vill äta och dricka.

Ett tillfälle att träffas på ett enkelt sätt, prata och ha trevligt på en fridfull plats.

**Välkomna!**

*Sanda hembygdsförening*

# SANDA SOMMAR KAFFE

Sönd 6 september kl 12-17

Bullar, pajer och smörgåsar

**Välkomna!**

SANDA KAFE  
(Gamla affären mitt i Sanda)

**Lördagen den 29 augusti hålls**

**MINNESSTUND VID KOVIK**

för att hedra de gotländska fiskare som **omkommit på havet.**

Elden tänds vid mörkrets inbrott (omkring kl. **20.00**)

**VÄLKOMNA!**

Gullinsommarens sista konsert

**Onsdag 5 augusti kl. 19.00**

**i stationshuset/Gullinmuseet**

**Andreas Pettersson Quartet, Daniel Tilling m.fl.**



spelar musik av Gershwin, Lars Gullin  
och Henry Mancini.

Inträde. Kaffeservering.

**VÄLKOMNA!**

## Välkommen till socknen!

På **Sanda Lekarve 747** (spelmannen Kalle Jacobssons f.d. hus) har **Karin Bromö** flyttat in.

Karin kommer närmast från Visby där hon bott i 15 år, tidigare bodde hon i Eskilstuna. Spelglädjen fortsätter i huset för Karin spelar nämligen fiol och är medlem i Sudrets spelmannslag. Karin har kantorsutbildning och har arbetat som kontor på heltid, men jobbar nu som lärare i svenska och engelska på gymnasiet i Visby. Karin gillar att måla, måla staket är roligt, akvarell är roligare men lite svårare, vi hoppas få se några alster på sommarutställningen i Västergarn eller hur? (En liten utmaning.)

Till **Västergarn Lilla Mafrids 539** flyttade **Elisabet Odén** i början av maj. Det blev den andra återkomsten till trakten.

Elisabet berättar: "1972 hyrde mina döttrar och jag lillstugan hos Anna-Stina och Anders Olsson på Gervalds i Sanda hela sommaren. Det var en härlig sommar, då våra jättetrevliga värdfolk, Anna-Stina och Anders och Edit och Nisse, Anders föräldrar, tog oss med på både fester och möten och i jordbruket. Den sommaren följdes av flera, vi återkom varje år under en tid. Extra trevligt var att min syster och hennes familj hyrde hos Kerstin och Rune Österlund samtidigt.

Första återkomsten till socknen var 2012, då jag efter tolv år i Eksta flyttade till Sanda samhälle. Där saknade jag landet och naturen varför jag, efter ett mellanspel i Klintehamn, flyttade till ett önskeställe i Mafrids. Det är andra och definitiva återkomsten har jag tänkt. Här stortrivs jag med mina fyra hundar och två shetlandsponnyer. Ponnyerna är inhyrda hos Agneta Hallenfur tvärs över lilla vägen. Där trivs de lika bra tillsammans med Agnetas häst och vi hjälps åt med skötsel och tillsyn."

Elisabets tre döttrar har också återkommit och finns i Västergarn, Sanda och Klintehamn sedan många år tillbaka. Elisabet har fött upp terrier och ponnyer i 25 år. Nu stannar det vid motion och träning och lite tävling ibland.

Vi hälsar er båda varmt välkomna till socknarna Sanda och Västergarn!

*Majgun Bäckman Västergarns Hembygdsförening*

På **Ammor gård i Västergarn** har en ny familj flyttat in. Familjen består av den svenska mästarten i fårklippning, **Torbjörn Svensson** med sambon **Maria Eriksson**, döttrarna **Selma** 5 år och lilla **Signe** på 3 år, samt fem hundar, fyra Bordercollies och en Australien shepherd samt tre hästar.

På Ammor gård är djurhållningen numera tackor/lamm. Torbjörn och Maria har nu nått sina drömmars mål, en dröm de haft länge och som nu blivit verklighet. Att hitta en passande gård att driva just lammproduktion på, var vad de sökte efter. Gården har redan 600 tackor, som då är tänkta att få ca två lammungar var och då blir det... oj oj, ja många blir det. Det är här som de fem duktiga hundarna får arbeta med vallning, träna och ha kul.

Torbjörn har fullt upp på gården och jobbar med fårklippning hos andra fårägare. Maria jobbar på gården och på Guteskolans gymnasium i Visby samt driver Dog Days Education, Pedagoghund Gotland och tränar vallhundar. När man har så mycket att göra är man i behov av andningshål och det har Torbjörn och Maria hittat i sina hästar och vallning med hundarna. Jag har mött dem till häst, pappa Torbjörn på sin Appaloosa, mamma Maria ledande två shetlandsponyer med Selma och Signe på samt en hund i koppel. Härligt att se och särskilt när man vet att deras drömmars mål är uppnått.

*Välkomna till Västergarn säger vi i hembygdsföreningen*

*Genom Majgun Bäckman*

## Sommarfilmer på Rondo

**Biljettpris 80:-**

Sön 9/8 kl. 20.00	En andra chans
Sön 30/8 kl. 19.00	Jag är Ingrid
Sön 6/9 kl. 19.00	Så ock på jorden





## VÄSTERGARNNS HEMBYGDSFÖRENING

Medlem i föreningen är alla boende i Västergarn med omnejd, som vill verka för föreningens syfte och ändamål.

Hembygdsföreningens verksamhet ska stimulera och föra fram socknens kulturella och sociala liv med olika aktiviteter, vård av Hembygdsgården gamla skolan och Valbyte. En levande socken. Återkommande varje år är Valborg, Gökotta, Konstutställning, Sockendag, Lammfest, Stickkafé, Afternoon Tea.

Information om kommande aktiviteter finns i Sandpappret och på Hembygdsföreningens hemsida, på VIP-skylden vid vägen, och Västergarns hemsida.

I [www.bygdeband.se](http://www.bygdeband.se) pågår ständig dokumentation med bilder, texter om hus, människor och händelser från bygden.

För uthyrning av hembygdsgården, och lägenheten kontakta:

[vastergarn.hembygdsforening@hotmail.com](mailto:vastergarn.hembygdsforening@hotmail.com),

Maj Nilsson, [majgoran@telia.com](mailto:majgoran@telia.com), tel: 0498-245101,

Barbro Wigström, 0498-245085

Stöd gärna Hembygdsföreningen.

BG: 569-4369, SWISH: 123 188 6944

[www.hembygd.se/vastergarn](http://www.hembygd.se/vastergarn), [www.vastergarn.info](http://www.vastergarn.info)

### KOMMANDE AKTIVITETER I VÄSTERGARN

Promenader saml. HG gamla skolan

Varje tisdag kl. 8.00

Strandstädning

Varje tisdag kl. 18.00-20.00

Qi Gong V-garns festplats

Måndagar kl. 9.00-10.00

Det medeltida Västergarn. HG

Fredag 7 augusti kl 13.00

Lammfest.

Lördag 15 augusti



## TACK!

Ove Norragård som har målat tre fönster i bygdegården. Vi hoppas att fler vill bli fönsterfadder och måla fönster eller se till att det blir målat. *Styrelsen i Sanda hbf.*

## UNEA

### Hemtjänster AB



UNEA arbetar i små personalgrupper som ger en god kontinuitet, en kontaktperson som utför dina insatser och som vet hur du vill ha det i ditt hem!

UNEA bjuder till fest två gånger per år, i december har vi julfest och vid midsommartid så samlas vi för gemensamt. Trevligt att få samlas och umgås med varandra.

UNEA är ett kundval inom kommunal hemtjänst, det kostar inte mer att välja oss! För att välja UNEA tar man kontakt med sin handläggare.

Vi finns i:

Klintehamn Sanda Västergarn

Tofta Eskelhem Mästerby Hejde Fröjel Hemse

Vi utför även städ (RUT skatteavdrag)

betala halva priset direkt, resterande fakturerar vi skatteverket.

## Välkomna

# Rauk Maskin



Nu har vi även **aluminiumställning** för inom och utomhusbruk.

Se hemsida för mer info.

Pris från 75kr/dygn

Vi hyr ut inom

Entreprenad • Bygg • Trädgård • Verkstad

**[www.raukmaskin.se](http://www.raukmaskin.se)**

Bokning 0707-509914 Support 0707-506550



## Boktips

### **Stora Karlsö. Bilder från ett paradys**

Roine Magnusson Foto

Mats & Åsa Ottosson Text

Ny bok från 2015 med otroligt vackra bilder, men där finns också en del trevligt skrivna texter om livet på ön. Där kan man bl.a. läsa om fyrmästaren Karl Gustaf Lindholm som föddes på ön

1900. Från sju års ålder var han inackorderad hos sin stränge farfar i Västergarn, men han längtade hem så förskräckligt. En termin fick han gå i skola på ön för lärarinnan Alma Dörning. 1944 kom han tillbaka till ön som fyrmästare och blev kvar i 20 år till sin pensionering.



# STENHUSE GÅRD



Ibland har man bara en sak i huvudet. Men med hallon gör det ju inget, eftersom det lilla bäret är bra till så mycket. Hallonsorbet. Hallonkompott. Hallon med glass och vispgrädde. Hallon i filen, i yogurten, i gröten. Kylda hallon som isbitar i mineralvattnet. Hallontårta med maräng. Rårörda hallon med lite rörsocker. Eller bara som dom är, som naturens eget smågodis i skuggan en varm sommardag.

Gårdsbutiken i Sanda är öppen vardagar 9-18, lördagar 9-15 och söndagar 10-15. Välkommen!

## Ny teknik - nya problem.

Det är inte bara roligt att skaffa sig ny teknik nu för tiden, alltid är det något som inte fungerar som det gjorde förut och som man måste lära sig. Som ni nog märkte så blev allting i julinumret förminskat, beroende på att vi inte visste hur man skulle göra, det gick inte att göra som vi alltid gjort. Nu har vi lärt oss lite mer och förhoppningsvis skall Sandpapprets bokstäver ha den storlek som jag gav dem när jag skrev dem på min dator.

I förra numret bad vi ju om pengar till den nya kopieringsapparaten. Det fungerade bra, pengar har rullat in och hembygdsföreningen tackar för alla bidrag, små som stora. Ett speciellt tack till Västergarns hembygdsförening för det generösa bidraget.

Har ni hunnit med allt ni hade planerat att göra under sommaren? Det har inte jag, det finns så mycket att göra och till slut inser jag att det går inte, jag orkar inte med allt jag vill. Varje sommar likadant.

Vår Gullinsommar är nu nästan avklarad, en andra konsert med bl.a. Andreas Pettersson, årets Gullinstipendiat, återstår den 5 augusti. Konserten den 20 juli var välbesökt, 84 betalande i vårt lilla museum, hur fick de plats? En del fick inte plats inne så ca 100 personer var där allt som allt. Rekord!!! *Gunvor*

### ANNONSERING

Hel sida A5: 300 kr

Halv sida: 150 kr

1/4 sida: 75 kr

Föreningsaktiviteter: Gratis

### BOKA SANDA BYGDEGÅRD

Ring Åsa Sjögren 0498-242016

### MEDLEMSAVGIFTER 2015

**Sanda hembygdsförening -**

Familj: 100 kr - Enskild: 50 kr

Postgiro 28 65 38-4

Nu också **Swish nr 123 671 35 72**

**Sanda IF - 100 kr**

Bankgiro 5331-0819

Nästa nummer av Sandpappret utkommer i slutet av vecka 36

### MANUS IN SENAST 28/8

Lämnas till hembygdsföreningens styrelse eller Gunvor Malmros

Tfn: 0498-242113 E-post: [gunvor.malmros@telia.com](mailto:gunvor.malmros@telia.com)